

SP 8.2 PRAVILA O PODELJEVANJU CERTIFIKATOV IN OZNAČEVANJE GRADBENIH PROIZVODOV

Vsebina:

1. Namen
2. Odgovornosti in pooblastila
3. Sistemi potrjevanja skladnosti, ki jih izvaja CO IRMA
4. Pogoji za izdajo certifikata
5. Certifikacijska listina (certifikat)
6. Razširitev ali skrčitev obsega certifikata
7. Začasni ali trajni preklic izdanega certifikata
8. Spremembe certifikacijskih zahtev
9. Izjave proizvajalca o lastnostih gradbenega proizvoda
10. Označevanje
 - 10.1 Označevanje proizvodov
 - 10.2 Označevanje proizvodov z oznako CE
11. Objave in oglaševanje imetnika certifikata

1. NAMEN

Namen systemskega postopka je določiti način podeljevanja certifikatov na harmoniziranem področju za gradbene proizvode, za katere veljata sistema za ocenjevanje in preverjanje nespremenljivosti lastnosti (AVCP) 1 in 2+, in način označevanja teh gradbenih proizvodov, kakor je to predpisano v ustreznih harmoniziranih produktnih standardih, katerih uporaba je obvezna na osnovi Uredbe (EU) št. 305/2011.

Ravno tako je namen tega systemskega postopka določiti način podeljevanja certifikatov na neharmoniziranem področju ugotavljanja skladnosti delovanja tovarniške kontrole proizvodnje betona in način označevanja betona na osnovi določil 5. člena ZGPro-1, neharmoniziranega evropskega standarda za beton SIST EN 206:2013+A1:2016 in slovenskega nacionalnega standarda SIST 1026:2016, ki predpisuje dodatne zahteve za beton.

2. ODGOVORNOSTI IN POOBLASTILA

Za podeljevanje certifikatov na harmoniziranem in neharmoniziranem področju je odgovoren in pooblaščen vodja službe za certificiranje CO IRMA in v njegovi daljši odsotnosti njegov namestnik.

3. SISTEMI POTRJEVANJA SKLADNOSTI, KI JIH IZVAJA CO IRMA

Oba sistema AVCP 1 in AVCP 2+ sta predpisana v Prilogi V. Uredbe 305/2011/EU, ki je bila spremenjena z Delegirano uredbo Komisije (EU) št. 568/2014 z dne 14. februarja 2014.

Sistem certificiranja delovanja tovarniške kontrole proizvodnje betona pa temelji na 5. členu ZGPro-1, na neharmoniziranem evropskem standardu za beton SIST EN 206:2013 +A1:2016 in na slovenskem nacionalnem standardu SIST 1026:2016.

4. POGOJI ZA IZDAJO CERTIFIKATA

Osnova za izdajo certifikata na harmoniziranem področju je izpolnjevanje pogojev, ki jih za gradbeni proizvod ali za delovanje tovarniške kontrole proizvodnje predpisujejo evropski harmonizirani produktni standardi, splošni dokumenti skupine priglašeni organov - AG GNB, dokumenti sektorske skupine – SG GNB, informacijska baza NANDO, na neharmoniziranem področju pa izpolnjevanje pogojev, ki jih predpisujeta neharmonizirani evropski standard za beton SIST EN 206:2013 +A1:2016 in slovenski nacionalni standard SIST 1026:2016.

Te zahteve so podane v ustreznih certifikacijskih shemah za gradbene proizvode na harmoniziranem področju in za beton kot gradbeni proizvod na neharmoniziranem področju.

Odločitev, da bo IRMA izdal proizvajalcu gradbenega proizvoda certifikat o nespremenljivosti lastnosti pri AVCP 1 oziroma certifikat o skladnosti tovarniške kontrole proizvodnje pri AVCP 2+ sprejme vodja službe za certificiranje na osnovi ugotovitve, da je gradbeni proizvod, ki je predmet certificiranja, skladen z zahtevami produktnega standarda ter proizvajalčevimi deklaracijami, da so njegove lastnosti potrjene z začetnim preskusom in da so izpolnjene vse zahteve produktnega standarda za vodenje tovarniške kontrole proizvodnje.

Za izdajo certifikata mora naročnik izpolniti naslednje pogoje:

- naročnik certificiranja in imetnik certifikata je lahko le pravna oseba, ki je uradno registrirana v skladu z veljavnimi predpisi,
- proizvod, za katerega želi proizvajalec pridobiti certifikat, mora biti ob naročilu jasno in nedvoumno določen, tehnične specifikacije, na podlagi katerih se izda certifikat, pa so lahko evropski harmonizirani ali nacionalni produktni standardi,
- naročnik certificiranja in imetnik certifikata mora pred izdajo certifikata skleniti s CO IRMA pogodbo o vzdrževanju certifikata, ki obsega tudi pogoje za uporabo certifikata, po kateri se obveže, da bo certifikacijskemu organu IRMA omogočil nemoteno izvajanje kontrolnih pregledov skladno z zahtevo predmetnega produktnega standarda. To pomeni, da bo predstavnikom certifikacijskega organa IRMA dovolil neoviran dostop v njegove proizvodne in druge prostore, dostop do vseh dokumentov, zapisov in osebja, ki so potrebni za izvajanje aktivnosti certificiranja.

5. CERTIFIKACIJSKA LISTINA (CERTIFIKAT)

Za gradbene proizvode, ki spadajo v harmonizirano področje in za katere obstojijo harmonizirani evropski produktni standardi, izda priglašeni organ IRMA Certifikat o nespremenljivosti proizvoda (pri ACVCP 1) ali Certifikat o skladnosti tovarniške kontrole proizvodnje (pri AVCP 2+).

Za beton, ki spada na neharmonizirano področje, izda certifikacijski organ IRMA Certifikat o skladnosti tovarniške kontrole proizvodnje z drugačno oznako kot za produkte, za katere velja AVCP 2+ iz harmoniziranega področja.

Certifikat podpiše vodja službe za certificiranje kot pooblaščen oseba.

Certifikacijska listina vsebuje naslednje podatke:

- naziv in naslov certifikacijskega organa,
- številko certifikata,
- datum podelitve certifikata,
- naziv in naslov proizvajalca,
- naslov tovarne, ki proizvaja gradbeni proizvod, ki je predmet certificiranja,
- obseg podeljenega certifikata, ki vsebuje:
 - naziv proizvajanega gradbenega proizvoda,
 - produktni standard, ki je osnova za izdajo certifikata proizvoda ali delovanja kontrole proizvodnje,
- obdobje veljavnosti certifikacijske listine, če certifikat po določenem času poteče,
- datum prve izdaje certifikata,
- ime in položaj osebe, ki je pooblaščen za podpis certifikata.

Certifikati na harmoniziranem področju imajo enovito številčno oznako, sestavljeno iz treh delov, ki je razdeljena s črticami. Posamezni deli oznake so:

- identifikacijska oznaka priglašene organa – pri IRMA je 1374,
- CPR - oznaka za produkte, za katere velja Uredba 305/2011/EU in
- številčna oznaka, s katero služba za certificiranje IRMA označi vsak posamezni certifikat. Ta številčna oznaka je sestavljena iz dveh števil in črke in je oznaka postopka v CO IRMA.

Certifikati o skladnosti tovarniške kontrole proizvodnje na harmoniziranem področju, ki so izdani na osnovi postopkov, za katere je CO IRMA akreditiranih pri Slovenski akreditaciji skladno z Uredba 305/2011/EU, so označeni z znakom Slovenske akreditacije. V primeru, da CO IRMA postopka certificiranja po harmoniziranem standardu še ni akreditiral pri Slovenski akreditaciji, je pa imenovan za certifikacijski organ s strani pristojnega ministrstva, izda vodja službe za certificiranje enak certifikat brez znaka Slovenske akreditacije.

Certifikati na neharmoniziranem področju so podobno označeni z enovito številčno oznako, ki je sestavljena iz treh delov. Posamezni deli oznake so:

- identifikacijska oznaka odločbe Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo za imenovanje IRMA za OUS za certificiranje delovanja tovarniške kontrole proizvodnje betona – pri IRMA je to REG2-0008-01,
- ZGPro-1 - oznaka za produkte, za katerih certificiranje velja 5. člen ZGPro-1 in
- številčna oznaka, s katero služba za certificiranje IRMA označi vsak posamezni certifikat. Ta oznaka je sestavljena iz dveh števil in črke in je oznaka postopka v CO IRMA.

Ker je CO IRMA postopek certificiranja tovarniške kontrole proizvodnje betona akreditiral pri Slovenski akreditaciji, izda vodja službe za certificiranje poleg certifikata po ZGPro-1 še certifikat z znakom Slovenske akreditacije.

Za gradbene proizvode, ki pripadajo istim skupinam proizvodov kot so agregati ali montažni betonski izdelki se lahko izda en sam certifikat o skladnosti tovarniške kontrole proizvodnje za vrste agregatov ali montažnih betonskih izdelkov. Posamezni izdelki so navedeni v certifikatu ali v prilogi k certifikatu.

V certifikatu o skladnosti tovarniške kontrole proizvodnje betona vrste betonov, za katere certifikat velja, tudi niso navedene v certifikatu, temveč v prilogi k certifikatu.

Certifikat o nespremenljivosti lastnosti ali Certifikat o skladnosti tovarniške kontrole proizvodnje mora biti napisan v jeziku naročnika in/ali angleškem jeziku. Besedili obeh vrst certifikatov sta identični z angleškima originaloma, ki sta podana v dokumentu NB-CPR/14 612r7 GNB-CPR Position Paper: Issuance of certificates under CPR, issued 18. August 2016.

Če certifikacijska shema ne predpisuje drugače, ima certifikat neomejeno veljavnost, dokler se znatno ne spremenijo pogoji, določeni v standardu, pogoji proizvodnje ali izvajanja tovarniške kontrole proizvodnje ali pogoji tega postopka.

Certifikat se izdaja v unikat. Imetnik certifikata ga lahko neomejeno fotokopira v črno beli tehniki.

Če CO IRMA ugotovi v izdanem certifikatu napako ali če jo ugotovi imetnik certifikata in nanjo opozori CO IRMA, potem CO IRMA:

- izda popravljeno certifikacijsko listino z isto številko in istim datumom,
- jo pošlje imetniku s spremnim dopisom in
- zahteva takojšno uničenje ali vrnitev certifikata, ki ima napako, skupaj z vsemi kopijami.

CO IRMA vidno označi svoje kopije neveljavnega certifikata z oznako »neveljavno« in ga hrani v redniku imetnika in v redniku Certifikacijski postopki.

CO IRMA na svoji spletni strani www.irma.si objavlja register veljavnih certifikatov in posebej register trajno preklicanih certifikatov in to ločeno za harmonizirano in neharmonizirano področje.

6. RAZŠIRITEV ALI SKRČITEV OBSEGA CERTIFIKATA

Certifikat je imetniku certifikata podeljen za proizvodnjo ene ali večih vrst istega gradbenega proizvoda in če imetnik certifikata vključi v svojo proizvodnjo še novo vrsto istega proizvoda in sicer izpolnjuje pogoje za vzdrževanje certifikata, CO IRMA imetniku razširi certifikat tako, da mu izda certifikat z isto številko in novim datumom izdaje, v katerega je poleg dotedanjih vključena še nova vrsta tega proizvoda. Razširitev certifikata izvede CO IRMA na pisno zahtevo, ki ji imetnik certifikata pri AVCP 1 priloži poročilo o

začetnem preskusu novega tipa proizvoda, ki ga je izdelal certifikacijski organ ali priglašeni laboratorij ter ostale potrebne dokumente, pri AVCP 2+ pa poročilo o določitvi tipa proizvoda, ki ga je izdelal sam ali njegov podizvajalec. Izvajalec pregleda pri tem imetniku certifikata naredi preverbo ustreznosti rezultatov poročila o določitvi tipa proizvoda z zahtevami produktnega standarda za tak preskus ter ustreznost priloženih dokumentov pri AVCP 1. Na osnovi pozitivne ugotovitve in priporočila izvajalca pregleda vodja službe za certificiranje izda razširjen certifikat.

Enako CO IRMA skrči obseg certifikata, če imetnik certifikata eno od vrst gradbenega proizvoda preneha proizvajati.

Razširitve ali skrajšitve izdanih certifikatov CO IRMA sproti vnaša v register veljavnih izdanih certifikatov, ki je objavljen na njegovi spletni strani www.irma.si.

7. ZAČASNI ALI TRAJNI PREKLIC IZDANEGA CERTIFIKATA

CO IRMA začasno ali trajno preklic certifikat na harmoniziranem ali neharmoniziranem področju pod naslednjimi pogoji:

- če se začasno ali trajno prekine proizvodnja in se kontrolni pregledi ne izvajajo v predpisanem obsegu,
- če se pri rednem kontrolnem pregledu ugotovijo neskladnosti, ki zahtevajo začasni preklic vrste proizvoda v certifikatu ali izdanega certifikata v celoti ali trajni preklic izdanega certifikata v celoti,
- če nastanejo drugi razlogi, ki objektivno kažejo na nepravilnosti pri proizvodnji, uporabi in delovanju proizvoda.

Če proizvajalec začasno ali trajno prekine proizvodnjo, poda pismeno zahtevo CO IRMA za začasni ali trajni preklic certifikata v celoti.

V kolikor izvajalec pregleda ugotovi pri rednih ali izrednih pregledih pri proizvajalcu, da kontrola proizvodnje ne deluje skladno z zahtevami produktnega standarda in da obstojijo možnosti, da proizvajalec da na trg neskladen proizvod, potem CO IRMA ukrepa in izreče eno od naslednjih sankcij, ki imajo za posledico začasni ali trajni preklic certifikata:

1. začasni preklic izdanega certifikata (odvzem dovoljenja za uporabo certifikata), če neskladnosti pri imetniku certifikata lahko vplivajo na varnost objektov, za katere je proizvod namenjen, in so potrebni večji korektivni ukrepi ali pa v primeru, če imetnik certifikata ni izvršil korektivnega ukrepa na osnovi izrečenega svarila. Začasno razveljavitev izreče vodja službe za certificiranje pismeno z dopisom, v katerem navede neskladnost pri proizvajalcu, zaradi katere se je odločil za tako sankcijo, in v katerem tudi zahteva, da se neskladnost odpravi z ustreznim korektivnim ukrepom, ki ga mora imetnik certifikata izvršiti v roku do 90 dni. Začasni preklic certifikata traja toliko časa, dokler neskladnost ni odpravljena in odprava neskladnosti preverjena na osnovi dokazil ali z izvedbo izrednega pregleda.
2. trajni preklic certifikata, če so neskladnosti bistvene in/ali če se ponavljajo in bi lahko ogrozile varnost objektov, za katere je gradbeni proizvod namenjen, in so potrebni večji in zahtevni korektivni ukrepi ali pa če imetnik certifikata ni odpravil neskladnosti, ki je

bila vzrok začasne razveljavitve certifikata. Sankcijo trajni preklic certifikata izreče pismeno vodja službe za certificiranje.

Imetnik certifikata v času začasnega preklica ne sme prodajati in označevati proizvodov s CE znakom, izdajati izjav o lastnostih proizvoda in ne uporabljati certifikata, dokler začasni preklic ni preklican s strani CO IRMA.

Pri sankciji trajni preklic certifikata imetnik certifikata trajno izgubi pravico uporabe certifikata in ne sme izdajati izjav o lastnostih proizvoda.

CO IRMA objavlja v registru veljavnih certifikatov, ki je objavljen na njegovi spletni strani www.irma.si, vse spremembe v statusu certifikatov, kar pomeni, da v seznamu jasno označi začasno preklicane certifikate. Trajno preklicane certifikate prenese v register preklicanih certifikatov.

8. SPREMEMBE CERTIFIKACIJSKIH ZAHTEV

Če se spremeni harmoniziran produktni standard ali nacionalni standard, CO IRMA izda novo certifikacijsko shemo. Vodja CO IRMA pisno obvesti vse tangirane imetnike certifikatov o spremembi produktnega standarda in o roku, v katerem morajo prilagoditi svoj sistem kakovosti novi izdaji standarda in s tem certifikacijske sheme. CO IRMA spremenjeno certifikacijsko shemo javno objavi na svoji spletni strani.

9. IZJAVE PROIZVAJALCA O LASTNOSTIH GRADBENEGA PROIZVODA

Po pridobitju certifikata proizvajalec ali njegov zastopnik s sedežem v EU poda ob upoštevanju zahtev harmoniziranega produktnega standarda ali nacionalnega standarda izjavo o lastnostih gradbenega proizvoda. Za gradbene proizvode, pri katerih je predpisan AVCP 1, je osnova za izdajo izjave o lastnostih certifikat o nespremenljivosti lastnosti, pri proizvodih, pri katerih je predpisan AVCP 2+, pa je osnova za izdajo izjave o lastnostih izdan certifikat o skladnosti tovarniške kontrole proizvodnje.

Izjava o lastnostih mora biti napisana v jeziku, ki ga zahteva država članica, v kateri je proizvod dostopen na trgu, in mora vsebovati:

- enotno identifikacijsko oznako tipa proizvoda,
- predvideno uporabo,
- proizvajalca,
- pooblaščenega zastopnika,
- AVCP
- harmoniziran produktni standard
- priglašeni organ
- ime in položaj osebe, ki je pooblaščen za podpis izjave v imenu proizvajalca oziroma njegovega zastopnika.

Pravila za pripravo izjave o lastnostih so podani poglavju II Uredbe (EU) št. 305/2011 in v Prilogi III k Uredbi (EU) št. 305/2011.

Za beton mora proizvajalec izdelati izjavo o lastnostih na isti način.

10. OZNAČEVANJE

10.1 Označevanje proizvodov

Za označevanje proizvodov se uporabljajo znaki skladnosti, kot to predvideva harmoniziran evropski produktni standard gradbenega proizvoda in na osnovi istega izdelana certifikacijska shema. Z znaki skladnosti smejo biti označeni le tisti proizvodi, ki ustrezajo zahtevam produktnega standarda. Pravila in pogoji za namestitev oznake CE so podani poglavju II Uredbe (EU) št. 305/2011.

10.2 Označevanje proizvodov z oznako CE

Oznako CE se namesti na tiste gradbene proizvode, za katere veljajo harmonizirani evropski standardi in za katere je proizvajalec pripravil izjavo o lastnostih in je obveza proizvajalca oziroma njegovega zastopnika, ki daje gradbeni proizvod na trg EU. Za oznako CE se uporabljajo splošna načela iz člena 30 Uredbe (ES) št. 765/2008.

Beton se z znakom CE ne označuje.

Onaka CE se namesti na gradbeni proizvod, če pa to iz fizičnih, tehničnih ali ekonomskih razlogov ni mogoče, se namesti na nanj pritrjeno etiketo, na njegovo embalažo ali na spremne komercialne dokumente. Onaka CE mora biti nameščena tako, da je vidna, razločna in neizbrisna.

Oznaka CE mora biti oblikovana tako, kot je predpisano v splošnih načelih iz člena 30 Uredbe (ES) št. 765/2008.

Oznaki CE mora za gradbene proizvode iz reguliranega področja slediti identifikacijska številka CO IRMA, ki je vključen v potrjevanje skladnosti.

Oznako CE morajo spremljati naslednje dodatne informacije:

- ime in identifikacijska oznaka proizvajalca,
- identifikacijska številka izjave o lastnostih proizvajalca,
- zadnji dve številki leta, v katerem je bil oznaka nameščena,
- številka certifikata in
- podatki za identifikacijo lastnosti gradbenega proizvoda na podlagi harmoniziranih produktnih standardov.

Poleg oznake CE se lahko na gradbeni proizvod namesti katera koli oznaka, vendar le, če ne gre za oznako, ki bi lahko ustvarila zmedo na trgu ali zavedla potrošnike glede pomena in oblike oznake CE. Namestitev dodatne oznake ne sme zmanjšati vidnosti in razločnosti oznake CE.

10.3 Označevanje proizvodov z oznako skladnosti IRMA

Proizvajalci se lahko sami odločijo tudi za pridobitev in uporabo znaka skladnosti IRMA. S tem kažejo, da njihovi proizvodi izpolnjujejo vse zahteve iz:

- standarda, ki je slovenski, evropski, mednarodni ali katerekoli druge države,
- prostovoljnih tehničnih specifikacij.

Znak skladnosti IRMA je sive barve in sestavljen iz:

- a. znaka IRMA,
- b. označbe standarda, s katerim je proizvod skladen ter letnice izdaje standarda,
- c. številke certifikata,
- d. iz dodatnih informacij, če so potrebne, ki se jih dopolni posebej v vodoravni okvir, na levi strani poleg znaka skladnosti IRMA ali navpični okvir pod znakom skladnosti IRMA in sicer na tak način, da se oblika znaka skladnosti IRMA ne spreminja.

Pri namestitvi znaka skladnosti IRMA na proizvod je treba upoštevati:

- znak skladnosti IRMA mora biti nameščen tako, da je viden, čitljiv in take barve in oblike, kot ga določi CO IRMA,
- znak skladnosti IRMA sme biti nameščen na sam proizvod, na nanj pritrjeno etiketo, na embalažo ali na spremljajoče komercialne dokumente,
- znak skladnosti IRMA in spremljajoče informacije na proizvodu morajo biti vedno na za to določenem mestu,
- vse navedbe, ki spremljajo proizvod in se tudi nanašajo na zahteve standardov, je potrebno ločiti od informacij, ki spremljajo znak skladnosti IRMA.

Za namestitev znaka skladnosti IRMA skupaj z oznako CE, mora imetnik certifikata upoštevati še:

- da mora pri proizvodih, ki jih označuje z oznako CE, v predpisani okvir zajeti vse potrebne informacije, ki so predpisane v harmonizirani tehnični specifikaciji, in se ne smejo ponoviti v dodatnem okvirju pri znaku skladnosti IRMA,
- da mora sklic na harmonizirano tehnično specifikacijo proizvoda (SIST EN...), biti samo v predpisanem okvirju, ki vsebuje znak CE, in se ne sme ponoviti v dodatnem okvirju pri znaku skladnosti,
- da morata biti oznaka CE in znak skladnosti IRMA nameščena v dveh različnih okvirjih, skupaj z vsemi potrebnimi informacijami posameznega okvirja,
- da smejo biti v okviru znaka skladnosti IRMA samo vrednosti, ki so predmet znaka skladnosti IRMA,
- da sme biti znak skladnosti IRMA enake ali manjše velikosti kot je oznaka CE,
- da sme biti okvir pri znaku skladnosti IRMA enake ali manjše velikosti kot je okvir oznake CE,
- da mora biti znak skladnosti IRMA nameščen na isti strani proizvoda kot je oznaka CE (oznaka CE ne sme biti na sprednji strani proizvoda oziroma embalaže, znak skladnosti IRMA pa na zadnji strani proizvoda oziroma embalaže).

11. OBJAVE IN OGLAŠEVANJE IMETNIKA CERTIFIKATA

Imetnik certifikata in nosilec dovoljenja za uporabo znaka skladnosti, ima pravico objave in

oglaševanja le za proizvode, za katere je bil izdan certifikat in pridobljeno dovoljenje za uporabo znaka skladnosti. Pri objavi in oglaševanju ne sme zavajati javnosti z navajanjem lastnosti proizvoda, za katerega ni bil izdan certifikat oziroma nimajo dovoljenja za uporabo znaka skladnosti.

CO IRMA občasno izvaja nadzor nad objavami tako, da:

- spremlja informacije v tisku,
- spremlja kataloge proizvajalcev,
- spremlja sejemske informacije in
- spremlja objave certifikatov na spletnih straneh.

Nepravilna ali zavajajoča objava in oglaševanje, se sankcionira s pravnimi ukrepi in objavo nepravilnosti.